

Hørings svar til «Justering av hovedgudstjenesten og alminnelige bestemmelser», Rygge sokn, Borg bispedømme

1a. Hvordan mener dere gudstjenestereformen har påvirket gudstjenestelivet i deres menighet og i Den norske kirke?

Svar: Gudstjenestereformen har skapt både entusiasme og frustrasjon. Entusiasme, fordi prosessen ga flere i menighet og menighetsråd anledning til å bli bedre kjent med liturgien og hvilke tanker som ligger til grunn for valgene og ordningene. Frustrasjon, fordi det i perioder skapte mye usikkerhet for både liturg, medliturger og menighet. Dessuten fremsto gudstjenestene som fremmed for alle som kom sjelden (dåpsfamilier, konfirmantforeldre etc).

1b. Hva har fungert godt, og hva har fungert dårlig ved gudstjenestereformen?

Svar: Noen ledd i gudstjenesten har fått en bedre og logisk plassering (syndsbekjennelsen – før forbønn og kunngjøringer – før siste salme). Stedegjørelse har medført for stor variasjon i fellesbønner og liturgisk musikk. Det har bidratt til fremmedgjøring og usikkerhet mer enn kirkelig enhet og fellesskap.

Tre ord kom til for liturgireformen: inkluderende, fleksibilitet og involvering. Tre ord har blitt borte: Trygghet, gjenkjennelse og tilhørighet.

1c. Hvilke av de momentene som er nevnt ovenfor mener dere vi særlig bør rette vår oppmerksomhet mot i gudstjenestearbeidet fremover?

Svar: Det bør søkes en mer felles musikalsk norm. Det samme gjelder for faste bønner der menigheten skal være med å si ordene. Det vil etter vår mening bidra til gjenkjennelse, trygghet og mindre behov for å «følge nøye med på agenden». Over tid vil mange kunne leddene og de liturgiske melodiene/menighetssvarene utenat, som tidligere.

1d. Hvilke behov ser dere for et mer variert gudstjenesteliv med ulike former for gudstjenester?

Svar: Vi imøteser en variasjon av liturgier som gir rom for:

- Gudstjenester knyttet til trosopplæringstiltak
- Gudstjenester for ungdom
- Gudstjenester for seniorer (besøk fra aldershjem i kirken)
- Gudstjenester for pilegrimer

2. Mener dere det er behov for å justere eller presisere noe ved noe ved prosedyren for hvordan menighetens lokale grunnordning utarbeides og vedtas (jf. Alminnelige bestemmelser)? Hva bør endres?

Svar: Med en strammere ordning (f.eks. en forordnet gudstjenestebok med et tilstrekkelig utvalg av liturgier) vil det ikke lenger være behov for en godkjenningsordning som nå. Vi mener ansvaret for kirkens liturgier bør ligge til bispemøtet. Kirkemøtet vil kun tjene som godkjenningsorgan (evt. sende forslaget tilbake til bispemøtet). Prosten vil være tilstrekkelig «kontrollorgan» på lokalt nivå.

3e. Er dere enige i at samlingsbønnen ikke lenger blir obligatorisk men et valgfritt ledd?

Svar: Etter vårt skjønn blir det mange (for mange) ord med både samlingsord, samlingsbønn og dagens bønn, ikke minst når det er dåp i gudstjenesten (som det ofte er hos oss med over

100 dåp i året). Samlingsbønnen kan gjerne være valgfri, men vi tenker at det vil være hensiktsmessig å la samlingsordene utgå, la liturgen hilse menigheten med nådehilsen og begrenset informasjon om gudstjenesten, deretter leder liturgen menigheten i en kort samlingsbønn. Dersom dagens bønn blir fast ledd før lesningene, kan medliturg lese denne (ettersom det også blir medliturg som leser de to først tekstene). Dåpsbarnas fulle navn vil bli lest under kunngjøringene.

Ulempen ved å utelate samlingsbønnen når syndsbekjennelsen er plassert før forbønnen (som hos oss), er at det vil være en svært kort overgang fra Nådehilsen og til Kyrie/Gloria. Kyrie/Gloria gir heller ingen selvstendig mening uten samlingsbønn eller syndsbekjennelse i forkant.

Alternativt bør Dagens bønn legges mellom nådehilsen og Kyrie/Gloria, i stedet for samlingsbønn. Da kan denne leses av medliturg.

3f. Har dere endringsforslag eller kommentarer til leddet syndsbekjennelse i høringsforslaget?

Svar: For å skape gjenkjennelse, tilhørighet og kirkelig enhet, vil det være en fordel med bare én syndsbekjennelse. Den vil menighetene over tid kunne lære seg utenat. Vi finner det klokt at syndsbekjennelsen først og fremst konkretiserer menneskets forhold til Gud. «Vi – formen» er dannende for menighetens forståelse av seg selv som én kropp (fellesskap). Løftesordene bør være obligatoriske.

Kyrie og Gloria bør ha samme melodier alle steder (gjenkjennelig).

3i. Er dere enige i at ledd 8 Dagens bønn blir obligatorisk i alle hovedgudstjenester, og ikke et valgfritt ledd?

Svar: Ja, men den bør få alternativ plassering til etter nådehilsen (i stedet for samlingsbønn) for en bedre og naturlig overgang fra Nådehilsen til Kyrie/Gloria. Ikke minst når syndsbekjennelsen legges før forbønnen.

4. Har dere endringsforslag eller kommentar til hoveddel II. Ordet?

Svar:

4a. Klokt å ta bort menighetssvaret «Gud være lovet».

4c. Det bør være samme melodi for halleluja-verset alle steder, eller i det minste en variasjon hentet fra salmeboken (gjenkjennelig). Der det er evangelieprosesjon bør verset gjentas etter lesningen.

4d. Fornuftig med språklig tilpasning for avsluttende lovprisning.

4i. Det er uheldig om forbønn ikke kan inngå som del av et sammenhengende ledd: «bønnevandring/ofring/nattverd/lystenning» f.eks. ved gudstjenester for barn og unge. Det har vist seg hensiktsmessig ved slike gudstjenester. Det bør utarbeides egen liturgi for det (jf. 1d.)

Det bør være mulig å synge en salme før preken/hallelujaverset når det ikke er dåp i gudstjenesten.

5a. Kommenter gjerne nattverdpraksisen i menigheten i dag med tanke på særkalk og/eller intinksjon og med tanke på mottakelse av nattverd stående eller knelende på alterringen/altersranken.

Svar: Etter vår mening bør nådemidlene gjøres så tilgjengelige for alle som overhodet mulig. Intinksjonsformen innbyr til det. På samme måte som evangelieprosesjonen gir inkarnasjonen mening og tyngde, gir intinksjonsformen, ved at liturg og medliturg kommer ned på torget, det samme. Kristus kommer til oss nå som da – i både ord og sakrament. Fordi menigheten består av mennesker med ulike behov og tanker, er det også fint fra tid til annen å velge nattverd med knefall. I liten grad (ingen) benyttes stående nattverd ved alterringen.

Ved noen gudstjenester (høytid/allehelgen) der det er flere liturger tilstede, vil det være mulig å forrette nattverden på begge måter (knefall og intinksjon).

5b. Gi gjerne kommentar til valgene av ordene som er foreslått.

Svar: Det er fornuftig å erstatte ordet *legeme* med *kropp*, og *kalk* med *beger* – i alle ledd. Det samsvarer med bibeloversettelsen fra 2011 (som alle konfirmantene får).

5c. Er dere enige i at takkofferet inngår i nattverdliturgien, og ikke i forbønnsleddet?

Svar: Vi forstår begrunnelsen for dette, men finner det ikke tjenlig som obligatorisk at ofringen foregår under salmen før nattverd. Ofringen bør gjerne stå som del av nattverdliturgien for å synliggjøre sammenhengen, men da som valgfritt før eller under salmen. Erfaringsmessig fungerer salmen før nattverden svært dårlig om folk skal bevege seg samtidig. I Rygge er det lang tradisjon for at ofringen skjer ved gang rundt alteret. I frykt for å bli hørt eller høre sin egen stemme lar mange salmeboken ligge.

5e. Har dere kommentarer eller endringsforslag til ledd 19 og 20 i høringsforslaget?

Svar: Vi gjentar her at det i egen ordning for gudstjeneste med trosopplæringstema bør være mulig å knytte forbønn, nattverd, ofring og lystenning sammen. Da bør også nattverdledene/formuleringene gjøres enklere (forenklet nattverd).

Melodiene til nattverdledene bør være de samme alle steder.

6. Gi gjerne kommentarer eller endringsforslag til nattverdbønnene.

Svar: Færre alternativer er en fordel (det bidrar til gjenkjennelse).

7. Har dere kommentarer eller endringsforslag til hoveddel IV. Sendelse?

Svar: Vi finner det tjenlig at alle står under første og siste salme.

Vi har særlig god erfaring med at leddet «Kunngjøringer» kommer her. Det er en logisk plassering i gudstjenestens bevegelse/løp. Da går vi mot slutten av gudstjenesten og får utblikk over uken og neste søndag, før medliturgen avslutter med ordene: «Vi reiser oss og synger siste salme».